

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного

університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурна спадщина України

Галузь знань	<u>18 «Виробництво та технології»</u>
Спеціальність	<u>181 «Харчові технології»</u>
Назва освітньої програми	<u>Інноваційні технології ресторанного бізнесу</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень</u>

Одеса - 2024 рік

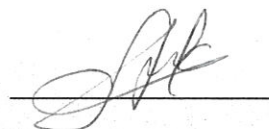
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу , к.г.н., доцент Олійник Валентина Дем'янівна	068-33-70-785	v.oleynik7777@gmail.com

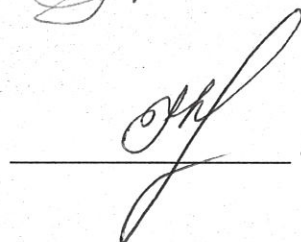
В.о. завідувача кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
к.т.н., доцент

 Дмитро ХАРЕНКО

Гарант освітньої програми
к.т.н. доцент

 Альона ЖМУДЬ

Узгоджено
Начальник навчального відділу

 Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Загальна кількість годин – 180	Галузь знань 18 «Виробництво та технології»	основна	
	Спеціальність – 242 «Харчові технології»	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		2-й	2-й
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень	Лекції	
		28	10
		Практичні	
		26	10
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		124	160
		Вид контролю:	
		залік	залік

Дисципліна **«Культурна спадщина України»** спрямована на набуття здобувачами вищої освіти осмислення закономірностей історичного розвитку, навчання практичних навичок роботи з історичними джерелами й науковою літературою та вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії та культури у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

Метою курсу як навчальної дисципліни є поглиблення знань про минулину українського народу, його державність, культуру, видатних особистостей, внесок у розвиток світової цивілізації; піднесення національної самосвідомості майбутніх спеціалістів, виховання у них патріотичних і морально-етичних переконань, відчуття причетності до тисячолітньої історії та культури України.

1. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ ФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Культурна спадщина України» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері харчових технологій

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
Спеціальні (фахові) компетентності

СК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проєктів

Навчальна дисципліна «Культурна спадщина України» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 6. Розробляти та реалізовувати програми розвитку підприємств галузі на коротко- та довгострокову перспективу, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- феномен спадщини в науці і культурі;
- об'єкти культурної спадщини в системі національних та туристських маршрутів;
- проблеми й перспективи захисту та використання спадщини в сучасному суспільстві;
- українське законодавство в сфері охорони та використання культурної спадщини;
- характер діяльності пам'яткознавчих осередків.

Уміння:

- користуватися монографічною, періодичною та довідковою літературою при написанні рефератів, статей, наукових робіт;
- застосовувати знання на практиці щодо вивчення, збереження й охорони культурної спадщини;
- користуватись джерелами пам'яткознавства;
- користуватись пам'ятко-охоронною документацією;
- творчо використовувати матеріал у майбутній професійній діяльності.

Навички:

- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем всесвітньої культури та мистецтва;
- використовувати знання на практиці для вивчення, збереження і охорони пам'яток.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Формування державотворчих та культурних традицій на території України (від первісної доби до VIII століття). «Історія України та української культури», як наука та навчальний предмет. Україна – одна з колисок світової цивілізації, її невіддільна складова. Головні етапи генезу українського етносу. Українці – автохтонне (корінне) населення проукраїнських земель. Джерела та історіографія. Періодизація курсу.

Тема 2. Давньоукраїнська держава Русь, її політичний, соціальноекономічний і культурний розвиток (IX – перша половина XIII ст.). Становлення централізованої держави на чолі з Києвом. Теорії походження Русі, її формування. Внутрішня і зовнішня політика князів Олега й Ігоря. Княгиня Ольга та її реформи. Посилення військової могутності Русі за князя Святослава. Економічне, політичне і культурне піднесення Русі за князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Хрещення, його історичне значення та вплив на розвиток культури. Політика династичних шлюбів. Державний лад. Політичні ідеї мислителів Київської Русі. Ослаблення влади київських князів.

Тема 3. Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.). Об'єднання українських земель у складі Галицько-Волинського князівства. Лицька земля, причини її економічного, політичного і культурного піднесення. Внутрішня і зовнішня політика

Ростиславичів. Утворення Галицько-Волинського князівства. Соціальні відносини та політичне становище.

Тема 4. Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ (друга половина XIV – середина XVII ст.). Литовсько-Руська держава. Характер литовської експансії. Утвердження Литви на українських землях. Формування, устрій та суспільно-політичні відносини Литовсько-Руської держави. Кревська унія, її причини і наслідки.

Тема 5. Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.). Причини, передумови та характер національно-визвольних змагань українців. Б. Хмельницький. Перші перемоги. Битви під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Похід на західноукраїнські землі. Ліквідація польсько-шляхетського режиму в Україні. Українсько-польське перемир'я та його причини. Зміни в соціально-економічних відносинах.

Тема 6. Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.). Загострення кризи української державності у 1657–1663 рр. Скасування принципу спадковості гетьманства. Основні напрямки державної політики гетьмана І. Виговського. Переяславські статті гетьмана Ю. Хмельницького і обмеження Української державності.

Тема 7. Україна в умовах підмосковської автономної державності та польського наступу (остання третина XVII – друга половина XVIII ст.). Становлення Гетьманщини. Гетьманство Д. Многогрішного. Глухівські статті. Захист державних інтересів України. Обрання гетьманом І. Самойловича. Конотопські статті. «Великий згін». Кримський похід 1687 р. Коломацькі статті. Гетьман І. Мазепа, його соціальна та культурно-просвітницька діяльність.

Тема 8. Суспільно-політичне та національно-культурне становище українців під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст. Підросійська Україна наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.: суспільно політичне та економічне становище. Поділи Речі Посполитої та розчленування українських земель між Росією й Австрією. Адміністративно-територіальний устрій. Політичний та національний гніт українського народу. Загострення соціальних суперечностей. Антикріпосницька боротьба в Україні. Український національний рух у 1860–1890-ті роки.

Тема 9. Національний та культурно-освітній рух на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок XX ст.). Розвиток західноукраїнських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Захоплення Західної України Австрією. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі Австрійської імперії. Політика «освіченого абсолютизму». Аграрна, церковна та освітня реформи.

Тема 10. Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр. Україна в Першій світовій війні. Українські землі в планах воюючих держав. Політичне становище в Галичині, Закарпатті та Буковині. Головна українська рада. Вплив війни на Україну.

Тема 11. Радянська державність та культура України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.). Українські землі в умовах насадження комуністичного режиму та втягнення до складу СРСР. Встановлення комуністичної системи в Україні, її сутність. Політика «воєнного комунізму». Причини та масштаби голоду 1921–1923 рр. Перехід до нової економічної політики.

Тема 12. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки XX ст. Національна політика Польщі на окупованих територіях. Анексія західноукраїнських земель.

Тема 13. Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.). Українські землі на першому етапі війни (вересень 1939 – червень 1941 р.). «Українське питання» в європейській політиці напередодні Другої світової війни.

Тема 14. Україна в умовах спротиву комуністичному тоталітаризмові та його краху (середина 1950-х – 1991 р.). Культурне відродження українського народу. Десятиліття контролюваного лібералізму. Передача Кримської області до складу УРСР. Спроби лібералізації політичного режиму. XX з'їзд КПРС.

Тема 15. Становлення Української незалежної держави та особливості формування сучасної культури. Україна у світовому співтоваристві. Українська діаспора. Формування території та етнічного складу населення України. Етнографічні особливості та характерні риси етнічної культури і ментальності українських етнографічних груп. Культура харчування як складова способу життя людини. Культура харчування як фактор здоров'я людини. Становлення та розвиток напряму здорового харчування в суспільстві. Угода про співдружність Незалежних Держав. Закон «Про громадянство України». Затвердження державної символіки. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Кримська автономія. Прийняття Конституції України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Формування державотворчих та культурних традицій на території України (від первісної доби до VIII століття).	12	2	2	8	14	2	2	10
Тема 2. Давньоукраїнська держава Русь, її політичний, соціально-економічний і культурний розвиток (IX – перша половина XIII ст.).	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3. Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.).	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ (друга половина XIV – середина XVII ст.).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 5. Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 6. Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 7. Україна в умовах підмосковської автономної державності та польського наступу (остання третина XVII – друга половина XVIII ст.).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 8. Суспільно-політичне та національно-культурне становище українців під владою	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10

Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст.								
Тема 9. Національний та культурно-освітній рух на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок XX ст.).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 10. Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр.	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 11. Радянська державність та культура України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.).	12	2	2	8	13	0,5	0,5	12
Тема 12. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки XX ст	12	2	2	8	13	0,5	0,5	12
Тема 13. Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.).	12	2	2	8	13	0,5	0,5	12
Тема 14. Україна в умовах спротиву комуністичному тоталітаризмові а його краху (середина 1950-х – 1991 р.). Культурне відродження українського народу.	12	2	2	8	13	0,5	0,5	12
Тема 15. Становлення Української незалежної держави та особливості формування сучасної культури.	12	2	2	8	13	0,5	0,5	12
Усього годин	180	28	28	124	180	10	10	160
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Формування державотворчих та культурних традицій на території України (від первісної доби до VIII століття). «Історія України та української культури», як наука та навчальний предмет. Україна – одна з колисок світової цивілізації, її невіддільна складова. Головні етапи генезу українського етносу. Українці – автохтонне (корінне) населення проукраїнських земель. Джерела та історіографія. Періодизація курсу. Становлення і розвиток людського суспільства. Первісні поселення на території України. Давні форми релігійних вірувань. Хліборобські племена Трипільської культури, їх суспільний устрій, заняття, релігійний культ. Трипільська спадщина в історії українського народу.	2	2

2	Тема 2. Давньоукраїнська держава Русь, її політичний, соціально-економічний і культурний розвиток (IX – перша половина XIII ст.). Становлення централізованої держави на чолі з Києвом. Теорії походження Русі, її формування. Внутрішня і зовнішня політика князів Олега й Ігоря. Княгиня Ольга та її реформи. Посилення військової могутності Русі за князя Святослава. Економічне, політичне і культурне піднесення Русі за князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Хрещення, його історичне значення та вплив на розвиток культури. Політика династичних шлюбів. Державний лад. Політичні ідеї мислителів Київської Русі. Ослаблення влади київських князів.	2	1
3	Тема 3. Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.). Об'єднання українських земель у складі Галицько-Волинського князівства. Галицька земля, причини її економічного, політичного і культурного піднесення. Внутрішня і зовнішня політика Ростиславичів. Утворення Галицько-Волинського князівства. Соціальні відносини та політичне становище. Занепад княжої влади у першій третині XIII ст. Роль Данила Галицького у зміцненні української держави. Боротьба проти Золотої Орди. Галицько-Волинська держава наприкінці XIII – першій половині XIV ст. Князювання на Волині Василька Романовича та його сина Володимира. Правління Лева, Шварна і Мстислава Даниловичів. Король Русі та князь Володимирії Юрій I. Утворення Галицької митрополії. Князювання Андрія і Лева Юрійовичів. Припинення династії Романовичів. Правління Юрія II Болеслава та Любарта-Дмитра. Загарбання українських земель Польщею, Угорщиною, Литвою, Молдавським князівством.	2	1
4	Тема 4. Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ (друга половина XIV – середина XVII ст.). Литовсько-Руська держава. Характер литовської експансії. Утвердження Литви на українських землях. Формування, устрій та суспільно-політичні відносини Литовсько-Руської держави. Кревська унія, її причини і наслідки. Городельська унія. Боротьба за збереження автономії українських земель у складі Великого князівства Литовського у XV ст. Польська експансія на українські землі в другій половині XIV – середині XVII ст. Політика Польщі на західноукраїнських землях. Люблінська унія, її суть і наслідки. Україна в складі Речі Посполитої, її адміністративно-територіальний устрій. Кріпацтво. Боротьба українського народу проти польсько-шляхетської експансії. Національний та релігійний рух в Україні. Братства та захист ними	2	0,5

	прав українського населення. Навчальні заклади. Книгодрукування. Берестейська церковна унія, її причини і наслідки. Греко-католицька церква у першій половині XVII ст. Місце української православної церкви в політичному житті України.		
5	Тема 5. Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.). Причини, передумови та характер національно-визвольних змагань українців. Б. Хмельницький. Перші перемоги. Битви під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Похід на західноукраїнські землі. Ліквідація польсько-шляхетського режиму в Україні. Українсько-польське перемир'я та його причини. Зміни в соціально-економічних відносинах. Становлення державної ідеї, її основні принципи. Воєнні дії між Україною та Польщею в 1649–1653 рр. Збаразько-зборівська кампанія. Відновлення державності України. Адміністративно-територіальний устрій та органи влади Української держави. Збройні сили. Дипломатична діяльність. Похід на Молдавію. Битва під Берестечком. Білоцерківська угода і обмеження влади гетьмана. Битва під Батогом. Жванецька кампанія. Українсько-московський договір та його реалізація в 1654–1657 рр. Переяславська Рада та ставлення до неї різних суспільних верств і церкви в Україні.	2	0,5
6	Тема 6. Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.). Загострення кризи української державності у 1657–1663 рр. Скасування принципу спадковості гетьманства. Основні напрямки державної політики гетьмана І. Виговського. Переяславські статті гетьмана Ю. Хмельницького і обмеження Української державності. Московсько-польська війна. Чуднівський договір. Розчленування України на Лівобережну та Правобережну. Україна у політичних планах Московії, Польщі, Туреччини. Боротьба старшинських угруповань за владу. Руїна Правобережжя та її причини. Гетьман П. Тетеря. Чорна рада. Московські статті гетьмана І. Брюховецького. Посилення впливів Московії на українську державну політику. Андрусівське перемир'я – змова Московської держави з Польщею про поділ України.	2	0,5
7	Тема 7. Україна в умовах підмосковської автономної державності та польського наступу (остання третина XVII – друга половина XVIII ст.). Становлення Гетьманщини. Гетьманство Д. Многогрішного. Глухівські статті. Захист державних інтересів України. Обрання гетьманом І. Самойловича. Конотопські статті. «Великий згін». Кримський похід 1687 р. Коломацькі статті. Гетьман І. Мазепа, його соціальна та культурно-просвітницька діяльність. Північна війна та Україна. Гетьман у вигнанні П. Орлик, його «Конституція» та державницька діяльність. Посилення наступу російського царизму на автономний устрій України, його остаточна	2	0,5

	ліквідація. Обрання гетьманом І. Скоропадського. Решетилівські статті. Утворення Малоросійської колегії. Наказний гетьман П. Полуботок.		
8	Тема 8. Суспільно-політичне та національно-культурне становище українців під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст. Підросійська Україна наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.: суспільно політичне та економічне становище. Поділи Речі Посполитої та розчленування українських земель між Росією й Австрією. Адміністративно-територіальний устрій. Політичний та національний гніт українського народу. Загострення соціальних суперечностей. Антикріпосницька боротьба в Україні. Український національний рух у 1860–1890-ті роки. Перший український часопис «Основа». Виникнення громад та їхня культурно-освітня діяльність в другій половині XIX ст. Валуєвський циркуляр. «Старогромадівці». Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Репресії проти українства. Емський указ. Українська політична еміграція. М. Драгоманов. Радикалізація українського руху.	2	0,5
9	Тема 9. Національний та культурно-освітній рух на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок XX ст.). Розвиток західноукраїнських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Захоплення Західної України Австрією. Адміністративно територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі Австрійської імперії. Політика «освіченого абсолютизму». Аграрна, церковна та освітня реформи. Форми антикріпосницької боротьби. Початок українського національного відродження на західноукраїнських землях. Перше покоління будителів. Формування української інтелігенції. «Руська трійця». Суспільна діяльність М. Шашкевича, І. Вагилевича, Я. Головацького. Альманах «Русалка Дністровая».	2	0,5
10	Тема 10. Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр. Україна в Першій світовій війні. Українські землі в планах воюючих держав. Політичне становище в Галичині, Закарпатті та Буковині. Головна українська рада. Вплив війни на Україну. Становище в підросійській Україні. Національно-визвольний рух в умовах війни. Війна більшовицької Росії проти УНР. Бій під Крутами. Брестський мирний договір, його причини і наслідки. Прийняття Конституції УНР. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. Державний переворот 29 квітня 1918 р. Внутрішня політика, зовнішньополітичний курс, національно-культурна діяльність гетьманського уряду. Прорахунки Гетьманату.	2	0,5

	Політика німецької окупаційної влади в Україні. Український повстанський рух. Утворення Директорії, її склад, соціальна база. В. Винниченко.		
11	Тема 11. Радянська державність та культура України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.). Українські землі в умовах насадження комуністичного режиму та втягнення до складу СРСР. Встановлення комуністичної системи в Україні, її сутність. Політика «воєнного комунізму». Причини та масштаби голоду 1921–1923 рр. Перехід до нової економічної політики. Створення СРСР і ліквідація суверенітету України. Утвердження однопартійності. Національна політика більшовиків в Україні. Політика коренізації, її причини та особливості. Дерусифікація політичного і громадського життя. Націонал-комунізм. Політичні погляди М. Скрипника, О. Шумського, М. Хвильового, М. Волобуєва. Зростання впливу національної ідеї. Згортання українізації, її причини і наслідки. Посилення російських впливів. Трагедія соціалістичної модернізації. Зміцнення командно-адміністративної системи і режиму особистої влади І. Сталіна. Заміна економічних методів управління господарством системою жорсткої централізації.	2	0,5
12	Тема 12. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки ХХ ст. Національна політика Польщі на окупованих територіях. Анексія західноукраїнських земель. Економічна відсталість Польщі, її поділ на Польщу «А» і Польщу «Б». Осадництво. Наступ на національні права українців в Галичині та на Волині. Обмеження впливу української інтелігенції у суспільстві. Становище греко-католицької і православної церков. Пацифікація. Український визвольний рух. Основні течії у визвольному русі західних українців проти польського панування. УНДО. Українська соціалістична радикальна партія. «Просвіта». «Союз українок». «Рідна школа». Діяльність молодіжних організацій. Становище вищої освіти та науки. Український таємний університет. Кооперативний рух. Роль греко-католицької церкви в суспільно-політичному житті Західної України. Митрополит А. Шептицький. Піднесення і занепад комуністичного руху. Організаційні витоки українського націоналізму. Створення УВО. Є. Коновалець. Політична доктрина інтегрального націоналізму Д. Донцова. Утворення ОУН та її діяльність. Тактика «перманентної революції». Розкол в українському націоналістичному русі. А. Мельник, С. Бандера. Спроба «нормалізації» українсько-польських стосунків та її крах. Становище українців Буковини, Бессарабії та Закарпаття. Захоплення Північної Буковини та Бессарабії Румунією. Хотинське (1919) і Татарбунарське (1924) повстання. Громадське та культурне життя краю.	2	0,5
13	Тема 13. Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.). Українські землі на першому етапі війни (вересень 1939 – червень 1941 р.). «Українське питання» в європейській політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецький	2	0,5

	альянс. Причини, передумови, початок Другої		
	світової війни. Пакт Ріббентропа-Молотова. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх «радянська» Масові репресії проти місцевого населення. Опір утвердженню комуністичного режиму на західноукраїнських землях. Український центральний комітет. Діяльність ОУН. Встановлення нацистського окупаційного режиму та народний опір йому. Україна у планах Німеччини. Початок німецько-радянської війни, її цілі та характер. Оборонні бої літа-осені 1941 р. Причини поразки Червоної армії у початковий період війни. Розчленування України як історично-географічної та політичної цілісності, її пограбування. Злочини гітлерівців проти населення. Рух Опору.		
14	Тема 14. Україна в умовах спротиву комуністичному тоталітаризмові та його краху (середина 1950-х – 1991 р.). Культурне відродження українського народу. Десятиліття контролюваного лібералізму. Передача Кримської області до складу УРСР. Спроби лібералізації політичного режиму. XX з'їзд КПРС. Критика культу особи Сталіна. Початок реабілітації жертв комуністичних репресій. Реформи Н. Хрущова. Зародження руху «шістдесятників», його ідеали і цінності, роль у національно-культурному житті. Початок наступу на шістдесятників. Розповсюдження «самвидаву». Нові політичні репресії. Антирелігійна кампанія. Прорахунки у зовнішній політиці. Усунення Н. Хрущова від влади. Поглиблення системної кризи тоталітарного режиму (друга половина 1960-х – середина 1980-х років). Переміни в кремлівському керівництві у жовтні 1964 р. та їх наслідки для України. «Косигінська реформа». Ідеологія «розвинутого соціалізму». Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті. Посилення репресій проти шістдесятницького руху в Україні. «Великий погром» 1972 р. «Чистка» керівних державних і партійних кадрів республіки. Курс на прискорення «злиття націй» у СРСР.	2	0,5
15	Тема 15. Становлення Української незалежної держави та особливості формування сучасної культури. Україна у світовому співтоваристві. Українська діаспора. Формування території та етнічного складу населення України. Етнографічні особливості та характерні риси етнічної культури і ментальності українських етнографічних груп. Культура харчування як складова способу життя людини. Культура харчування як фактор здоров'я людини. Становлення та розвиток напряму здорового харчування в суспільстві. Угода про співдружність Незалежних Держав. Закон «Про громадянство України». Затвердження державної символіки. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Кримська автономія. Прийняття Конституції України.	2	0,5
	Всього	28	10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Культурна спадщина України» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Формування державотворчих та культурних традицій на території України (від первісної доби до VIII століття). <u>Реферат</u> Формування державотворчих традицій на території України (від первісної доби до VIII століття).	8	10
2	Тема 2. Давньоукраїнська держава Русь, її політичний, соціально-економічний і культурний розвиток (IX – перша половина XIII ст.). <u>Реферат</u> Давньоукраїнська держава Русь (IX – перша половина XIII ст.).	8	10
3	Тема 3. Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.). <u>Реферат</u> Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.).	8	10
4	Тема 4. Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ (друга половина XIV – середина XVII ст.). <u>Реферат</u> Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ, побут, звичаї, традиції, страви козаків (друга половина XIV – середина XVII ст.).	8	10
5	Тема 5. Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.). <u>Реферат</u> Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.).	8	10
6	Тема 6. Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.). <u>Реферат</u> Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.).	8	10
7	Тема 7. Україна в умовах підмосковської автономної державності та польського наступу (остання третина XVII – друга половина XVIII ст.). <u>Реферат</u>	8	10

	Вплив імперій на культурне середовище, традиції населення		
8	Тема 8. Суспільно-політичне та національно-культурне становище українців під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст. <u>Реферат</u> Суспільно-політичне становище українців під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст.	8	10
9	Тема 9. Національний та культурно-освітній рух на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок XX ст.). <u>Реферат</u> Національний рух на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок XX ст.). Театр. Музично-пісенна творчість. Образотворче мистецтво. Будівництво й архітектура.	8	10
10	Тема 10. Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр. <u>Реферат</u> Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр	8	10
11	Тема 11. Радянська державність та культура України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.). <u>Реферат</u> Радянська державність України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.).	8	12
12	Тема 12. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки XX ст. <u>Реферат</u> Культурно-освітній розвиток західних українців.	8	12
13	Тема 13. Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.). <u>Реферат</u> Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.).	8	12
14	Тема 14. Україна в умовах спротиву комуністичному тоталітаризмові та його краху (середина 1950-х – 1991 р.). Культурне відродження українського народу. <u>Реферат</u> Культурне відродження українського народу.	8	12
15	Тема 15. Становлення Української незалежної держави та особливості формування сучасної культури. <u>Реферат</u> Становлення Української незалежної держави в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів.	8	12
	Всього	124	160

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль – опитування, тестування, контрольні роботи		50%
підсумковий контроль - залік		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; практичні завдання, залік	

Питання до заліку

1. Предмет, завдання та історіографія курсу «Українознавство».
2. Становлення і розвиток людського суспільства на території України. Трипільська культура.
3. Формування державотворчих традицій на території України: киммерійці, скіфи, сармати, античні міста-держави Північного Причорномор'я.
4. Походження слов'ян та їх розселення на території України.
5. Теорії походження Русі. Руська земля.
6. Формування централізованої держави на чолі з Києвом. Перші князі, їх зовнішня і внутрішня політика.
7. Піднесення та розквіт Київської Русі. Володимир Великий та Ярослав Мудрий.
8. Запровадження християнства на Русі та його значення.
9. Київська Русь за князювання Ярославичів.
10. Русь-Україна у період політичної роздробленості: причини і наслідки.
11. Боротьба Русі-України з монголо-татарською навалою.
12. Галицьке та Волинське князівства у XI–XII ст.
13. Утворення Галицько-Волинського князівства. Князь Роман Мстиславич.
14. «Королівство Русі» Данила Галицького.
15. Галицько-Волинська держава в останній третині XIII – першій половині XIV ст.
16. Культура України княжої доби (IX–XIV ст.).
17. Литовсько-Руська держава: формування, устрій, суспільно-політичні відносини.
18. Польська експансія на українські землі в другій половині XIV – середині XVII ст. Люблінська унія.
19. Національно-культурний рух в Україні середини XIV – першої половини XVII ст.
20. Берестейська унія, її причини та наслідки.
21. Зародження українського козацтва: причини та сутність. Реєстрові козаки.
22. Запорізька Січ – вільна козацька республіка.
23. Українське козацтво в боротьбі з турецько-татарською експансією. Петро Сагайдачний.
24. Народні виступи проти Речі Посполитої під проводом Криштофа Косинського та Северина Наливайка.
25. Козацько-селянські повстання першої половини XVII ст.
26. Культура України XIV – першої половини XVII ст.
27. Причини та передумови національно-визвольних змагань українського народу під проводом Богдана Хмельницького.
28. Ліквідація польсько-шляхетського режиму в Україні в 1648–1649 рр. Становлення Української національної держави.

29. Воєнні дії між Україною і Польщею в 1650–1653 рр. Білоцерківський договір. Битва під Батогом.
30. Українсько-московська угода 1654 р., її причини та наслідки.
31. Розвиток Української національної революції в 1654–1657 рр.
32. Загострення кризи української державності у 1657–1663 рр. Гетьманування Івана Виговського та Юрка Хмельницького.
33. Розчленування України на Лівобережну та Правобережну. Павло Тетеря та Іван Брюховецький.
34. Боротьба гетьмана Петра Дорошенка за незалежність і територіальну цілісність Української держави.
35. Становлення Гетьманщини. Дем'ян Многогрішний та Іван Самойлович.
36. Гетьманування Івана Мазепи. Полтавська катастрофа.
37. Гетьман Пилип Орлик та його Конституція.
38. Обмеження політичної автономії України в першій половині XVIII ст.
39. Остаточна ліквідація автономного устрою України в другій половині XVIII ст.
40. Слобідська та Південна Україна в козацько-гетьманську добу.
41. Правобережні та західноукраїнські землі в другій половині XVII – XVIII ст. Гайдамацький і опришківський рух.
42. Культура України в другій половині XVII – XVIII ст.
43. Політика російського царизму на українських землях в першій половині XIX ст.
44. Соціально-економічне та політичне становище західноукраїнських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
45. Початки національного відродження в Наддніпрянській Україні наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
46. Утворення Кирило-Мефодіївського братства та його діяльність. Тарас Шевченко.
47. Зростання національної свідомості в Західній Україні в першій половині XIX ст. «Руська трійця».
48. Революція 1848 р. та її вплив на розвиток західноукраїнських земель. Головна Руська Рада.
49. Культура України в першій половині XIX ст.
50. Україна в умовах російських реформ другої половини XIX ст.
51. Український національний рух у Російській імперії в другій половині XIX ст. Валуєвський та Емський укази.
52. Піднесення суспільно-політичного та національного руху на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
53. Культура України в другій половині XIX ст.
54. Зростання організованості українського руху в Наддніпрянщині в 1900–1914 рр.
55. Радикалізація національно-визвольного руху в Західній Україні в 1900–1914 рр.
56. Україна в Першій світовій війні. Українські січові стрільці.
57. Утворення Української Центральної Ради та її діяльність. I і II Універсали.
58. Проголошення Української Народної Республіки. Війна Радянської Росії проти УНР.
59. Брестський мир. Вступ німецьких та австро-угорських військ в Україну. Розпуск Центральної Ради.
60. Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського.
61. Діяльність Директорії УНР. Акт злуки УНР і ЗУНР від 22 січня 1919 р., його історичне значення.
62. Національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях у 1918–1919 рр. Українська галицька армія.
63. Поразка українських визвольних змагань 1917–1921 рр., її причини та наслідки.
64. Встановлення комуністичного режиму в Україні. Політика «воєнного комунізму».
65. Голод 1921–1923 рр. в Україні, його причини і наслідки.
66. Україна в роки нової економічної політики.
67. Створення Союзу РСР і Україна.
68. Національна політика більшовиків на українських землях у 1920–1930-ті роки.

69. Здійснення індустріалізації в Україні в 1930-ті роки. Утвердження тоталітарного режиму.
70. Запровадження антинародного колгоспного ладу в Україні.
71. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні, його причини і наслідки.
72. Масові репресії в Україні у 1930-х роках.
73. Політика Польщі в Галичині та на Волині у 1920–1930-х роках.
74. Суспільно-політичний рух і національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях у період польської окупації (1920–1930-ті роки).
75. Створення та діяльність Організації українських націоналістів.
76. Становище українців Буковини між двома світовими війнами.
77. Українські землі під владою Чехословаччини. Проголошення незалежності Карпатської України.
78. Західноукраїнські землі в системі радянсько-німецьких договорів 1939 р.
79. Масові репресії сталінського режиму на західноукраїнських землях в 1939–1941 рр.
80. Початок німецько-радянської війни. Встановлення нацистського окупаційного режиму в Україні.
81. Рух Опору проти нацистської окупації в Україні.
82. Діяльність ОУН-УПА в роки Другої світової війни. Проголошення у Львові Акту відновлення Української держави (30 червня 1941 р.).
83. Звільнення України від німецько-нацистських загарбників. Возз'єднання українських земель.
84. Труднощі післявоєнної відбудови в Україні. Голод 1946–1947 рр.
85. Соціально-економічні й політичні процеси в Західній Україні після Другої світової війни. Боротьба ОУН-УПА проти тоталітарного режиму.
86. Ідеологічний наступ комуністичного режиму в Україні після Другої світової війни (1945–1953 рр.).
87. Суспільно-політичне та економічне становище України в період хрущовської «відлиги».
88. Культурницьке шістдесятництво в УРСР, його передумови і наслідки.
89. Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті України в другій половині 1960-х – середині 1980-х років.
90. Посилення реакції в політичному та національно-культурному житті України в другій половині 1960-х – середині 1980-х років.
91. Дисидентський рух в Україні.
92. Суперечливість перебудовних процесів в Україні. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
93. Зростання суспільно-політичної активності населення України наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років.
94. Від Декларації про державний суверенітет України до референдуму про її незалежність.
95. Україна в період утвердження національної державності. Культура, традиції, побут українців.

8. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

(для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу,

але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / П. П. Гайнижник (керівник проекту, упоряд. і наук. ред.). Київ : «МП Леся», 2016. 586 с
2. Лазарович М. В. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2018 роки) : монографія. Ічня : ПП «Формат», 2018. 340 с
3. Лазарович М. В. Українські січові стрільці у боротьбі за волю України : монографія / Міністерство інформаційної політики України. Ічня : ПП «Формат», 2018. 766 с.

4. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. Київ: Критика, 2015. 456 с.
5. Гаврилюк С. Створення та діяльність міжнародних музейних організацій. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. Луцьк, 2018. № 6 (379). С. 156–164.

Допоміжна

6. Гаврилюк С. Внесок міжнародних організацій в охорону всесвітньої культурної спадщини. Музейна справа на Житомирщині: історія та сучасність. Науковий збірник «Велика Волинь». Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Житомир, 8–9 жовтня 2020 р. Вип. 60. Упоряд. П. С. Скавронський. Бердичів: ФОП Мельник М. В., 2020. С. 315–322.
7. Кот С. І. Про стан збереження культурної спадщини України. Інформаційноаналітичні матеріали до парламентських слухань "Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні" 18 квітня 2018 р. Київ, 2018. 42 с.
8. Нікітенко Н. Світські фрески Софії Київської. Таємничий код історії. Київ. Харків, 2017.

Інформаційні ресурси

9. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 13.08.2022)
10. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com> (дата звернення: 13.08.2022)
11. Українська електронна бібліотека. URL: <http://exlibris.org.ua> (дата звернення: 13.08.2022)
12. Бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua> (дата звернення: 13.08.2022)
13. Літописи, історія, культура. URL: <http://litopys.org.ua> (дата звернення: 13.08.2022)
14. Козацтво XV–XXI ст. URL: <http://www.cossackdom.com> (дата звернення: 13.08.2022)
15. Інститут філософії ім. Г. Сковороди. URL: <http://www.filosof.com.ua> (дата звернення: 13.08.2022)
16. Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua> (дата звернення: 13.08.2022)
17. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. URL: <http://www.inst-ukr.lviv.ua> (дата звернення: 13.08.2022)
18. Львівський музей історії релігії. URL: <http://www.museum.lviv.ua> (дата звернення: 13.08.2022)